

6. AVANTGARDA- NĚMECKO

S koncem první světové války nastala v Německu nezaměstnanost, inflace a politický chaos. Přesto se právě tehdy stal grafický design velkým hitem (součástí nové průmyslové společnosti) – nejen na pouličních plakátech, ale také na hlavičkovém papíru, reklamních letácích, v katalogích průmyslových součástek a na veletrzích
Vizuální komunikaci dvacátých let utvářeli avantgardní umělci

Expresionismus a dada

Nejvýznačnějšími uměleckými hnutími na konci války byl expresionismus a dada. Umělci se vyznačovali agresivními ilustracemi, násilným kontrastům, spontánně kreslené či tučné písmo – původně navrženo pro reklamu (zůstalo po nich několik působivých filmových plakátů, ale žádná trvalá stopa v designu)

Byli to především básníci a umělci z **dadaistického hnutí** – stojí proti establishmentu, militarismu a umění: ti, kteří svým futuristickým opovržením vůči tradici rozvíjeli revoluci v zacházení se slovy a obrazy – využívali techniku montáže= skládání již hotových obrazů, v typografii kombinovali sazbu nejrůznějších tvarů písma s tiskařskými ornamenty

John Heartfield

- striktní vertikální horizontální uspořádání
- kombinoval staré ryté štočky, nalezené v tiskárně, slogany s bezpatkovým písmem

Dadaistické umění – prosazování vlastního designu jakožto součástí společenské revoluce, při níž bude dosaženo svobody prostřednictvím **rostoucí mechanizace**

- od ruční práce k mechanické reprodukci: rostoucí mechanizace
- dadaistická typografie: verze konstruktivismu
- každý grafický návrh měl být odvozen z obsahu slov a neměl být uspořádán na základě ustanovené tradice
- kreslená ilustrace byla nahrazena ilustrací vyrobenou strojem, fotografií – tímto způsobem bylo rozhodování odebráno z rukou tiskaře a činěno v ateliéru, vzdáleném v průmyslové výrobě od ruční práce k návrhům pro mechanickou reprodukci
- můžeme vypočítávat na proměnách grafického designu u **BAUHAUSU (založena v roce 1919, Výmar)** po 2. Sv válce byla založena další škola v ULMU
- “linky” se staly součástí stereotypní představy o typografii Bauhausu (pro tuto školu to bylo, spolu s bezpatkovými druhy písma, vskutku typické)
- typická je také gotická fraktura, tučné Viktoriánské písmo, tiskařské ornamenty, tečky, čtverce – vyrovnané podle centrální osy
- úprava stránek se řídila zásadně pravoúhlou geometrií
- v Bauhausu započala důkladná analýza vizuální komunikace: zkoumáním abecedy (v němčině pozorovali jeden problém: text byl zobrazován převážně pomocí gotického písma, jehož archaická forma rozhodně nepatřila do světa strojů)
- Bauhaus – nová pravidla písma: cesta ke zjednodušenému stylu psaní – abeceda omezena jen na jeden znak (proč mít v abecedě velké i malé písmeno?) – písmo se stává čitelnějším, úspornějším
- Písma jsou založená na striktní geometričnosti, vyhýbání renesančním stylům, vyhýbání germánské tradici tučného kaligrafického písma podobného Neulandu **Rudolfa Kocha**
- Koch posléze následoval geometrické písmo **Jakoba Erbara**
- nejpopulárnější bezpatková písma: FUTURA (**Paul Renner**), UNIVERSAL (Herbert Bayer)

- učitelé Bauhausu: Josef Albers, Joost Schmidt, vytvořili několik abeced, nejvíce se však proslavil Herbert Bayer (Universal)
- tato „nová typografie“ neuváděla žádné preferované styly písma: „používáme všechny typy a velikosti písma, barvy...“ uvedl László Moholy-Nagy (maďarský malíř, který na Bauhausu učil)
- **Jan Tschichold** (active literature)- stal se hlavním propagátorem “nové typografie” :
 - 1. typografii vytváří funkční požadavky**
 - 2. účelem typografického návrhu je komunikace: musí se projevovat v co nejkratší, nejjednodušší, nejpronikavější formě**
 - 3. uspořádaný obsah, náležitě provázaný typografický materiál**
- bezpatkové písmo jakožto nejsprávnější základ, význam nepotištěné plochy papíru: možnost tisknout řádky šikmo, či vertikálně, přijetí standardizovaných DIN pro papírové formáty (třeba A4 pro dopisní papír atd., odmítání všech ozdob vyjma čtverců, kruhů a trojúhelníků – mají li svůj základ v celkové struktuře návrhu

svatá trojice na škole : **Jan Tschichold, Georg Trump, Paul Renner**

Paul Renner- písmo FUTURA

Georg Trump- písmo CITY

- spolu s Tschicholdem a „novou typografií“ byl velice významný dadaista **Kurt Schwitters**- vlastní časopis Merz
- „slova na potištěném listě jsou vidět, né slyšet“
- “udělej to tak, jak to zatím nikdo neudělal” – optofonetická písmena= samostatný znak pro každou hlásku
- „**nová typografie**“ – bezpatkové písmo, členění pomocí silných tiskových linek
- spolupracoval také se svým nizozemským protějškem Theem Van Doesburgem
- na základě této aktivity se vytvořila skupina **RING = Kruh nových reklamních grafiků** (v roce 1930 se skládala z 12ti členů, včetně nizozemců Paula Schuitey a Pieta Zwarta
- Schwitters organizoval v rámci **Ringu** několik výstav, kde vystavoval také Ladislav Sutnar, Karel Teige (Devětsil), nebo maďar Lajos Kassák (výtvarný redaktor časopisu MA)
- První výstava Ringu se konala v březnu 1928 v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Kolíně nad Rýnem
- **Walter Dexel**- historik umění, pracoval jako pořadatel výstav a grafik, navrhoval stále více standardizované bezpatkové písmo a občas horizontální linky, vyřešil problém velkých a malých písmen VÝHRADNÍM POUŽÍVÁNÍM VERZÁLEK
- **William Baumeister**
- **Max Burchartz** - směr k švýcarskému stylu: kontrast, protiklady, tenze, konflikty

Typografie= komunikace složená z písma

Fotografie= vizuální předvedení toho, co může být opticky zachyceno

Typefoto= vizuálně nejpresnější ztvárnění komunikace

Fotografie jakožto typografický materiál, je nanejvýš účinná, může se objevit vedle slov jako ilustrace, anebo namísto slov ve formě “fototextu”